

## 10.1. Για μια Δίκαιη Κοινωνία - Η Μάχη κατά των Εισοδηματικών Ανισοτήτων

(Strategic Analysis: For a Fair Society - The Battle Against Income Inequality)

### Σελίδα 1: Η Διάγνωση του Προβλήματος και η Προτεινόμενη Λύση

#### 1. Συνοπτική Αξιολόγηση

Η δέσμευση του ΚΟΣΜΟΥ για τη μείωση της εισοδηματικής ανισότητας, με στόχο τη σύγκλιση του δείκτη Gini της Ελλάδας (~31,5) με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (<28), αποτελεί τον ιδεολογικό πυρήνα του κοινωνικο-οικονομικού του προγράμματος. Η στρατηγική είναι εξαιρετικά συνεκτική, καθώς δεν προτείνει νέα, αποσπασματικά μέτρα, αλλά ρητά **συνδέει και συντονίζει τρεις θεμελιώδεις πολιτικές** που αναλύονται σε άλλους στόχους: την **προοδευτική φορολογία**, την **ενίσχυση του κατώτατου μισθού** και το **Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα**. Η αναγνώριση ότι το κόστος περιλαμβάνεται ήδη στους Στόχους 1 & 8 και ότι η υλοποίηση απαιτεί την κοινή δράση των Υπουργείων Οικονομικών και Εργασίας, αποδεικνύει μια σπάνια για τα ελληνικά δεδομένα συστηματική σκέψη και δημοσιονομική σοβαρότητα.

#### 2. Η Στρατηγική Σημασία της Μείωσης των Εισοδηματικών Ανισοτήτων

Η υψηλή εισοδηματική ανισότητα δεν είναι απλώς ένα στατιστικό στοιχείο, αλλά μια διαβρωτική δύναμη που υπονομεύει την οικονομική και δημοκρατική σταθερότητα της χώρας.

- **Οικονομική Ανάπτυξη και Σταθερότητα:** Οι κοινωνίες με υψηλές ανισότητες τείνουν να έχουν χαμηλότερη και πιο εύθραυστη οικονομική ανάπτυξη. Ο πλούτος συγκεντρώνεται σε μια μικρή μερίδα του πληθυσμού με υψηλή ροπή προς αποταμίευση, ενώ το εισόδημα της μεγάλης πλειοψηφίας, που έχει υψηλή ροπή προς κατανάλωση, συμπιέζεται. Αυτό οδηγεί σε αδύναμη εγχώρια ζήτηση, που αποτελεί τροχοπέδη για την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- **Κοινωνική Συνοχή και Εμπιστοσύνη:** Οι ακραίες ανισότητες διαρρηγνύουν τον κοινωνικό ιστό. Δημιουργούν μια αίσθηση αδικίας, τροφοδοτούν τον κοινωνικό φθόνο και την πολιτική πόλωση, και υπονομεύουν την εμπιστοσύνη των πολιτών στους θεσμούς και τη δημοκρατία. Μια κοινωνία όπου οι ευκαιρίες στη ζωή καθορίζονται σε συντριπτικό βαθμό από την οικονομική κατάσταση της οικογένειας στην οποία γεννιέσαι, δεν είναι μια κοινωνία ισότητας ευκαιριών.
- **Αναπαραγωγή της Μειονεξίας:** Η εισοδηματική ανισότητα συνδέεται άμεσα με την ανισότητα στην πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση, υγεία και πολιτισμό. Τα παιδιά από φτωχότερα νοικοκυριά ξεκινούν τη ζωή τους με ένα τεράστιο μειονέκτημα, το οποίο είναι εξαιρετικά δύσκολο να ανατραπεί, διαιωνίζοντας τον κύκλο της φτώχειας από γενιά σε γενιά.

#### 3. Αποδομώντας την Προτεινόμενη Λύση του ΚΟΣΜΟΥ

Η δύναμη της στρατηγικής του ΚΟΣΜΟΥ έγκειται στην αναγνώριση ότι η ανισότητα δεν αντιμετωπίζεται με ένα μόνο εργαλείο, αλλά με τη συντονισμένη δράση τριών ισχυρών μοχλών:

- **Ο Μοχλός της Φορολογικής Δικαιοσύνης ("Προοδευτική φορολογία"):** Αυτή είναι η κύρια παρέμβαση μετά την αγορά (post-market redistribution). Στόχος είναι η αναδιανομή του εισοδήματος μέσω ενός φορολογικού συστήματος όπου τα υψηλότερα εισοδήματα και η μεγάλη περιουσία συνεισφέρουν αναλογικά περισσότερο στα δημόσια βάρη. Αυτό δημιουργεί τα έσοδα που απαιτούνται για τη χρηματοδότηση του κοινωνικού κράτους.
- **Ο Μοχλός της Αγοράς Εργασίας ("Ενίσχυση κατώτατου μισθού"):** Αυτή είναι μια παρέμβαση πριν την αγορά (pre-distribution). Αντιμετωπίζει την ανισότητα στην πηγή της, διασφαλίζοντας ότι η ίδια η αγορά εργασίας δεν παράγει ακραία φτώχεια. Η ενίσχυση του κατώτατου μισθού σε επίπεδο "αξιοπρεπούς διαβίωσης" και η επαναφορά των συλλογικών συμβάσεων (Στόχος 8.3) θέτουν ένα δάπεδο προστασίας για τους χαμηλόμισθους εργαζόμενους.
- **Ο Μοχλός της Κοινωνικής Ασφάλειας ("Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα"):** Αυτός είναι ο πυλώνας της απόλυτης προστασίας. Παρέχει ένα δίκτυ ασφαλείας για όσους βρίσκονται εκτός της αγοράς εργασίας ή ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας, διασφαλίζοντας ότι κανείς δεν θα μείνει εντελώς αβοήθητος.

---

## Σελίδα 2: Υλοποίηση, Ρίσκα και Πολιτική Επικοινωνία

### 4. Ανάλυση Στρατηγικής Υλοποίησης και Χρηματοδότησης

- **Φορείς Υλοποίησης:** Η κοινή ηγεσία του **Υπουργείου Οικονομικών** (υπεύθυνου για τη φορολογική πολιτική) και του **Υπουργείου Εργασίας** (υπεύθυνου για τους μισθούς και τα επιδόματα) είναι η μόνη δυνατή και ορθή προσέγγιση. Αυτό αναδεικνύει την ανάγκη για έναν πρωτοφανή συντονισμό μεταξύ της οικονομικής και της κοινωνικής πολιτικής, έναν τομέα όπου παραδοσιακά η Ελλάδα υστερεί.
- **Χρηματοδοτικό Μοντέλο:** Η σημείωση **"(Το κόστος περιλαμβάνεται στους ΣΒΑ 1 & 8)"** είναι μια απόδειξη δημοσιονομικής συνέπειας. Το πρόγραμμα δεν "φουσκώνει" τον προϋπολογισμό του με διπλοεγγραφές. Αναγνωρίζει ότι η μείωση της ανισότητας δεν είναι ένα νέο, ξεχωριστό έξοδο, αλλά το **αποτέλεσμα** των ήδη κοστολογημένων επενδύσεων στην καταπολέμηση της φτώχειας (Στόχος 1) και την προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας (Στόχος 8).

### 5. Πιθανά Ρίσκα και Στρατηγικές Αντιμετώπισης

1. **Ρίσκο Σφοδρής Αντίδρασης στη Φορολογία:** Η μεγαλύτερη πρόκληση θα είναι η πολιτική και μιντιακή αντίδραση σε οποιαδήποτε μορφή πιο προοδευτικής φορολογίας. Θα παρουσιαστεί ως "επίθεση στην μεσαία τάξη" και ως "αντικίνητρο για επενδύσεις".
  - **Αντιμετώπιση:** Η επικοινωνία πρέπει να είναι απολύτως διαφανής, να παρουσιάζει συγκριτικά στοιχεία από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, και να εστιάζει στην έννοια της "φορολογικής δικαιοσύνης". Πρέπει να τονιστεί ότι ο στόχος δεν είναι η τιμωρία, αλλά η διασφάλιση ότι όλοι συνεισφέρουν δίκαια για τη χρηματοδότηση των κοινών αγαθών, όπως η υγεία και η παιδεία.
2. **Ρίσκο Οικονομικών Επιπτώσεων από την Αύξηση του Κατώτατου Μισθού:** Όπως αναλύθηκε στον Στόχο 8.3, οι εργοδοτικοί φορείς θα υποστηρίξουν ότι μια σημαντική

αύξηση του κατώτατου μισθού θα βλάψει την ανταγωνιστικότητα και θα οδηγήσει σε απολύσεις.

- ο **Αντιμετώπιση:** Οι αυξήσεις πρέπει να είναι σταδιακές, προβλέψιμες και να συνδέονται με τους στόχους για την αύξηση της παραγωγικότητας. Η κυβέρνηση πρέπει να προωθεί ταυτόχρονα και τις δύο πολιτικές.
3. **Ρίσκο Αποτυχίας Συντονισμού:** Τα δύο συναρμόδια υπουργεία μπορεί να λειτουργήσουν ανταγωνιστικά, με το Υπουργείο Οικονομικών να επιδιώκει τη δημοσιονομική λιτότητα και το Υπουργείο Εργασίας την κοινωνική γενναιοδωρία, υπονομεύοντας το ένα το άλλο.
- ο **Αντιμετώπιση:** Ο συντονιστικός ρόλος της Μονάδας Υλοποίησης ΣΒΑ στην Προεδρία της Κυβέρνησης είναι καθοριστικός. Πρέπει να υπάρχει μια ενιαία, συντονισμένη κοινωνικο-οικονομική στρατηγική.

## 6. Πολιτική Επικοινωνία & Αφήγημα

- **"Μια Οικονομία που Δουλεύει για Όλους, Όχι μόνο για τους Λίγους":** Το κλασικό, ισχυρό αφήγημα κατά των ανισοτήτων, που τονίζει την ανάγκη για μια ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.
- **"Δικαιοσύνη στο Φόρο, Αξιοπρέπεια στο Μισθό":** Ένα απλό σύνθημα που συνοψίζει τους δύο βασικούς άξονες της πολιτικής, καθιστώντας την εύκολα κατανοητή από το ευρύ κοινό.
- **"Μειώνοντας τις Ανισότητες, Δυναμώνουμε τη Δημοκρατία και την Ανάπτυξη":** Το αφήγημα πρέπει να πλαισιώνει τη μείωση των ανισοτήτων όχι ως μια πράξη "φιλανθρωπίας", αλλά ως μια έξυπνη επένδυση. "Μια πιο δίκαιη κοινωνία είναι μια πιο σταθερή κοινωνία. Μια οικονομία με ισχυρότερη μεσαία τάξη είναι μια πιο δυναμική οικονομία. Η καταπολέμηση των ανισοτήτων είναι προϋπόθεση για την ευημερία όλων."

## 7. Συμπέρασμα

Αυτή η "μετα-πολιτική" για τη μείωση της εισοδηματικής ανισότητας αποτελεί την ιδεολογική ταυτότητα του προγράμματος. Δεν προτείνει νέα μέτρα, αλλά αποδεικνύει μια βαθιά κατανόηση του ότι η ανισότητα είναι ένα συστημικό πρόβλημα που απαιτεί τη συντονισμένη χρήση όλων των διαθέσιμων εργαλείων του κράτους: τη φορολογία, τη ρύθμιση της αγοράς εργασίας και την κοινωνική πρόνοια. Η επιτυχία της δεν εξαρτάται από έναν νέο προϋπολογισμό, αλλά από την πολιτική βούληση για την εφαρμογή τριών από τις πιο πολιτικά απαιτητικές μεταρρυθμίσεις. Αποτελεί το ύψιστο τεστ της δέσμευσης του ΚΟΣΜΟΥ για τη δημιουργία μιας πραγματικά ευρωπαϊκής κοινωνικής δημοκρατίας στην Ελλάδα.